Topic: Culture and Cultural heritage

Culture and Cultural heritage: laboratories of participation and inclusion

Moderator: Ileana Toscano

Culture and heritage, Gallery d'Avilla
Day 2, Wednesday 30 September 2026
09:45 - 10:45

#URBACTfest

urbact.eu/city-festival-2026

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT

Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Culture and Cultural Heritage are not a static matter, but rather something evolving

Culture and Cultural Heritage are driving forces for the regeneration of territories and communities, capable of incorporating new values over time and fostering inclusion

"CULTURE is the SOUL of our DEMOCRACY" (*Faro convention*)

Culture and cultural heritage are powerful drivers for tackling urgent, contemporary challenges such as:

- **Social inclusion, education and participation,**
- **Tourism and urban regeneration**
- **Climate adaptation and sustainability.**

Reflect and discover forgotten, hidden complex, in other words dissonant heritage, as living resources for their communities

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT

Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Foster cultural and creative initiatives to promote social inclusion and tackle loneliness

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Reactivate cultural heritage as a resilient and vibrant infrastructure to foster sustainability and adapt to climate change

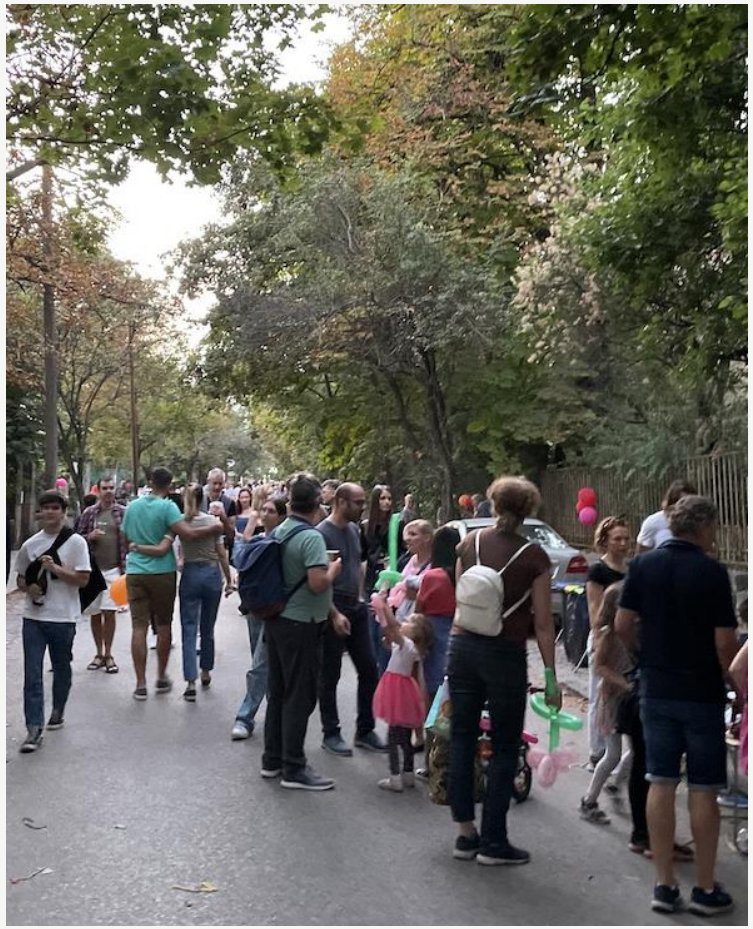
URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Boost cultural initiatives to reconnect people and culture and cultural heritage + narratives

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT

Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

The Speakers

Culture and Cultural Heritage: laboratories of participation and inclusion

Dissonant Heritage as a lab of Democracy and participation

Elisabetta Bovero & Stefania Rovereti,
Cesena (Italy)
ARCHETHICS APN

Cultural heritage, education and local community involvement

Miguel Serra
Serpa (Portugal)
Hydro-Heritage Cities ITN

Cultural initiatives to tackle loneliness

Fanni Kosztolányi
Újbuda – Budapest (Hungary)
Reinventing Culture in Urban Places ITN

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg
Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Dissonant Heritage as a lab of Democracy and participation

The case study of Cesena, Italy

Elisabetta Bovero and Stefania Rovereti

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

ARCHETHIS

Dissonant heritage:

a European challenge

Transform dissonant heritage into an opportunity to promote democracy and solidarity, stimulating a critical reflection on Europe's shared past.

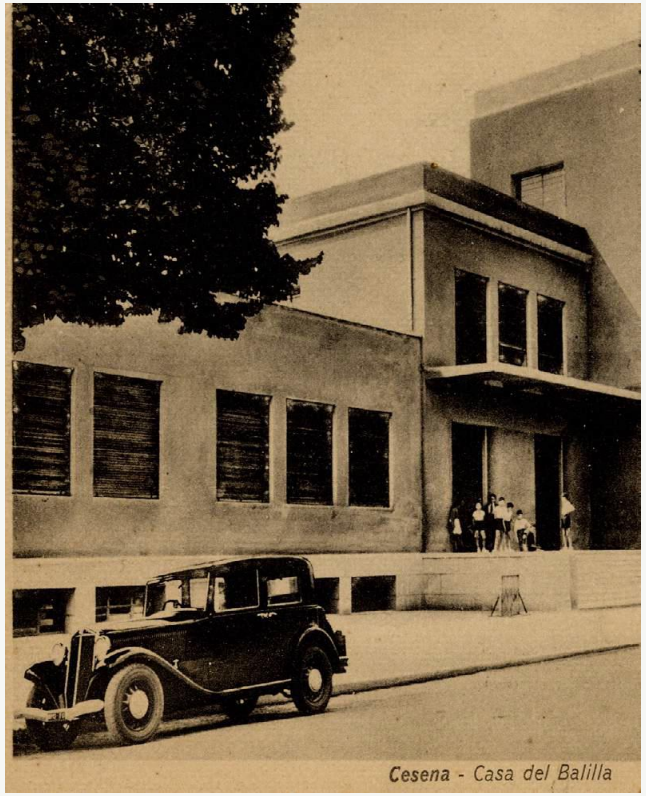
Cesena case study

The challenge

Dissonant heritage as places for dialogue and the construction of democracy.

Cesena's streets held an unexplored layer of 20th-century heritage — buildings tied to Fascism and the Resistance, used daily by citizens yet disconnected from the history and purpose that shaped them. Bringing this layer to light meant surfacing its meaning to engage with themes of democracy.

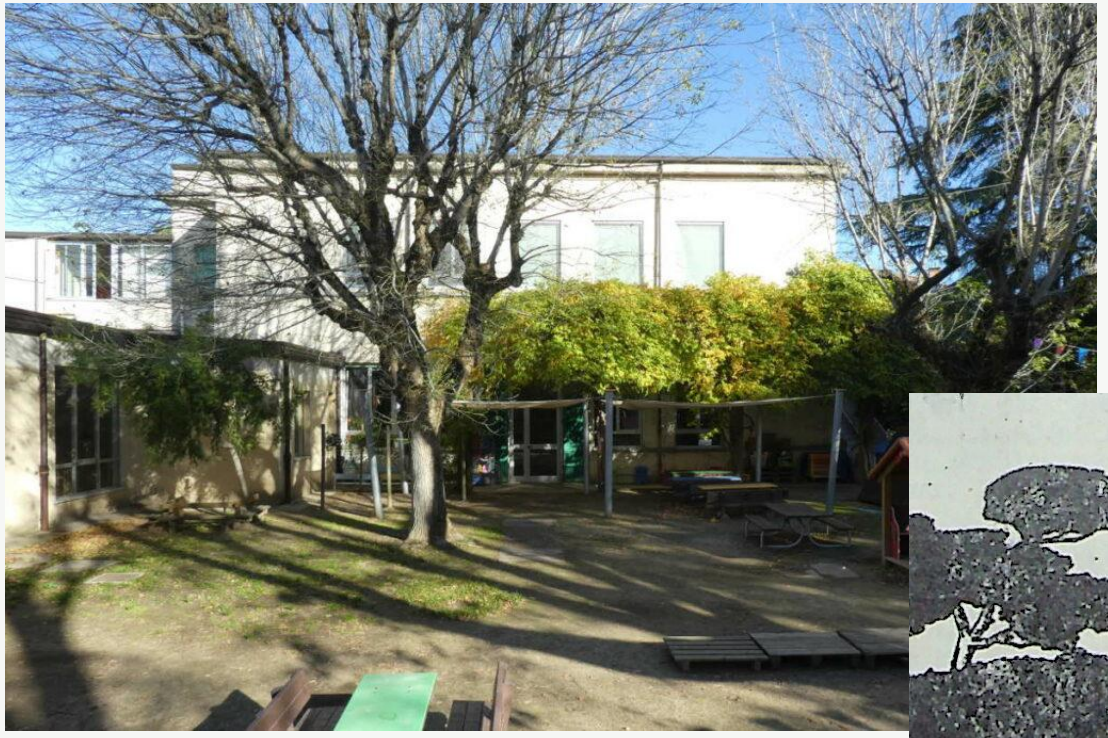

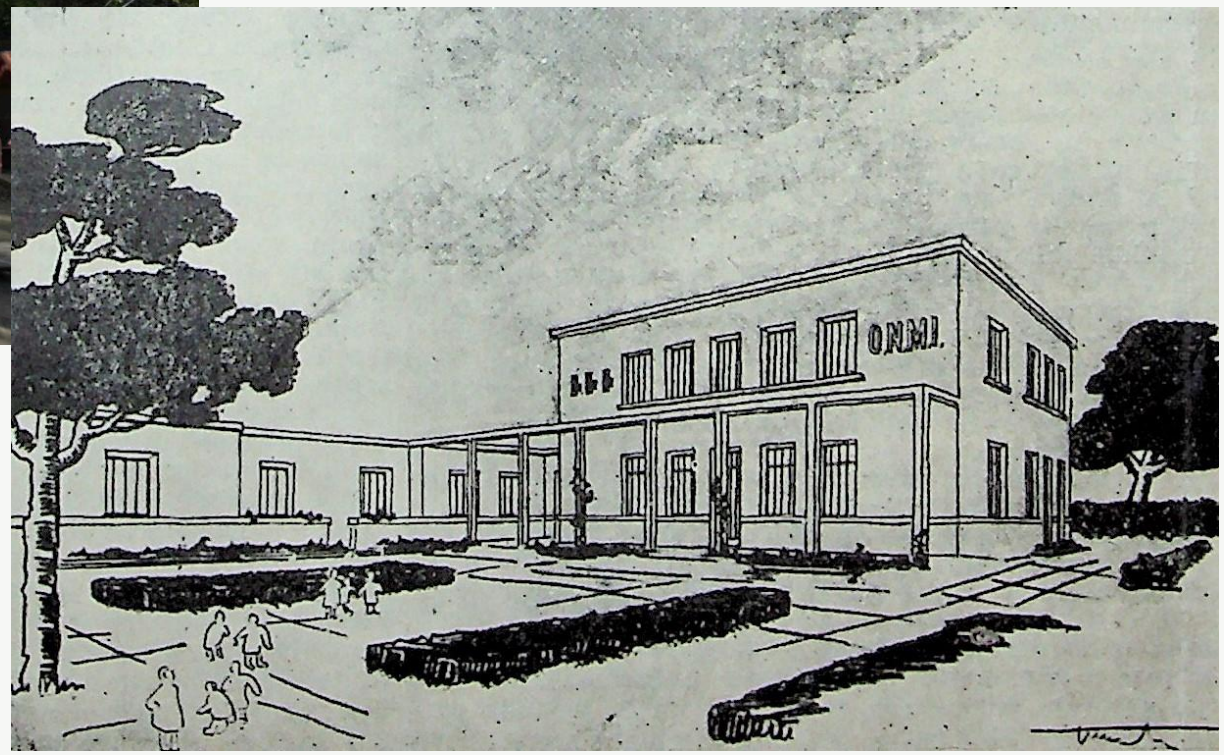

aerea del vecchio stabilimento della Società Arrigoni

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT

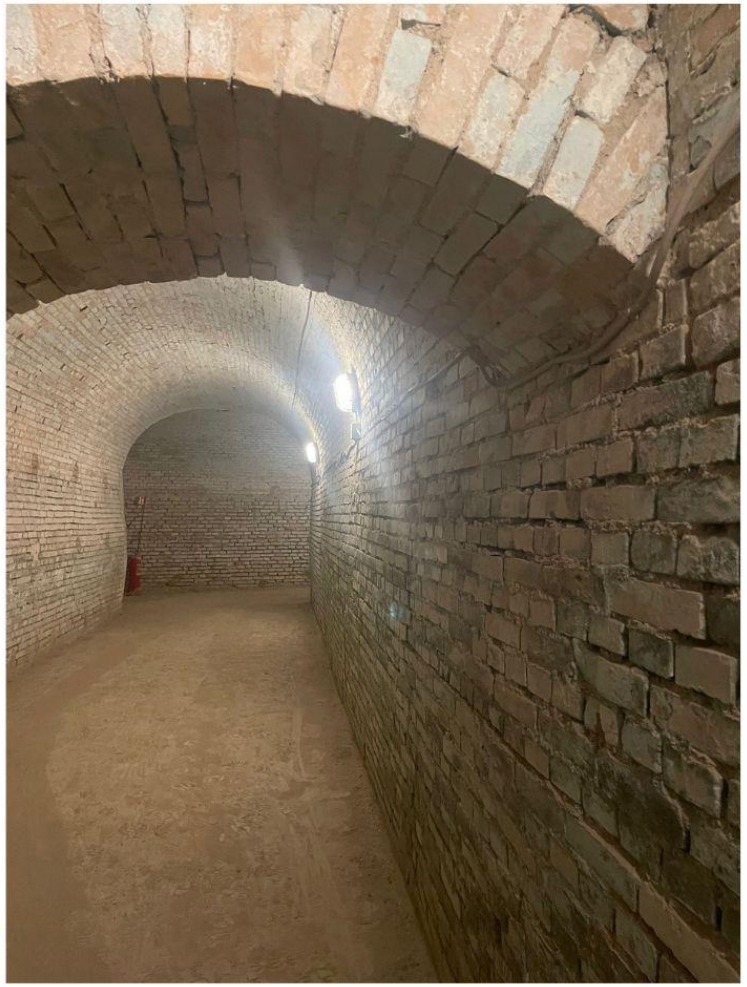
Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

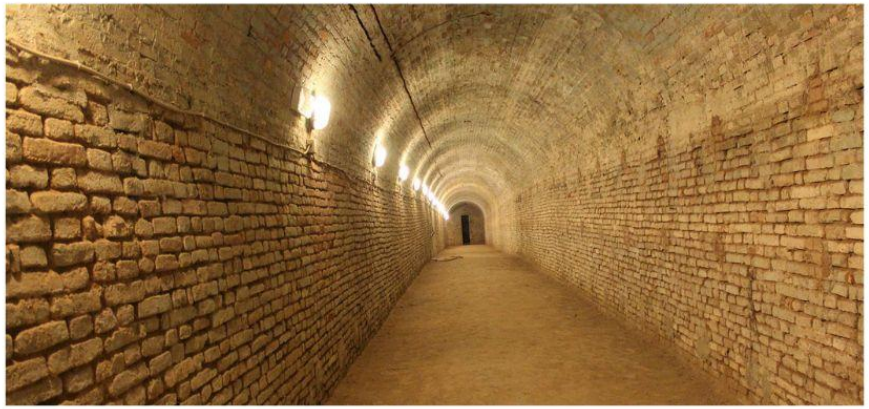
STRATEGIC OBJECTIVE History	STRATEGIC OBJECTIVE Architecture	STRATEGIC OBJECTIVE Ethics
Collect, disseminate and enhance history and memories related to the Fascist regime in Cesena	**Making the DH visible as a tool for understanding the past and prompting questions about the present.**	**Promote dialogue on democratic values and rights through cultural initiatives on Cesena's DH**
KEY ACTIONS • Create the Memory Library (***Memoteca***) of the city of Cesena • Annual educational **workshop on historic archives for high schools** • **Urban historical research** • Creating **Podcast** to mix the storytelling between generations	**KEY ACTIONS** • Creat **public art intervation** promoting the contemporary interpretation of this heritage. • Promotion of cultural events within the buildings to engage the **communities who use these spaces daily**	**KEY ACTIONS** • Create an **interpretation centre on dissonance** inside the former air-raid shelter. • **Immersive installation** in the Shelter an interpretive space on war, propaganda, gender, labour, and colonialism.

PEOPLE Involvement of people in all phases of design and implementation, with particular attention to genders, generations, and cultural diversity.

INGRESSO A
BAIONETTA

POZZO DI
VENTILAZIONE

TESTING ACTIVITIES

Working with the community to reframe each building through a contemporary theme — propaganda, labour, gender, colonialism, war — turned historical sites into starting points for present-day questions.

This approach shaped the Plan's four pillars (**History, Architecture, Ethics, People**) and was tested through small-scale actions:

oral history interviews, podcasts, and the first experimental itinerary through the former air-raid shelter.

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT

Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT

Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

How the network inspired us locally

As lead partner of the URBACT ARCHETHICS project, Cesena has had the opportunity to guide and coordinate an international exchange, collecting experiences that strengthen the city's capacity to critically interpret the past and translate it into democratic practices for the present.

Cultural heritage, education and local community involvement

The case study of Serpa, Portugal

Miguel Serra

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Serpa case study

The challenge

The “Nora” and Aqueduct

- Rehabilitation
- Enhancement
- Community involvment
- Sustainable water management

A new life for an old monument

- Structural rehabilitation
- Water analysis (quality and quantity)
- Cleaning the interior of the Nora

A new life for an old monument

- Recreate the water lifting mechanism

- Study the water transport and distribution system (irrigation of the Palace Garden; irrigation of public green spaces; use by residents of the historic center)

A new life for an old monument

- “Nora” Space: outdoor cultural activities space, access to the Nora and Aqueduct, future interpretive and community space.

Serpa`s Water Heritage

- Experience in Heritage rehabilitation
- Experience in cross-border projects
- Nora and Aqueduct are the main city monuments
- Cultural events and routes experience organization
- Heritage promotion actions

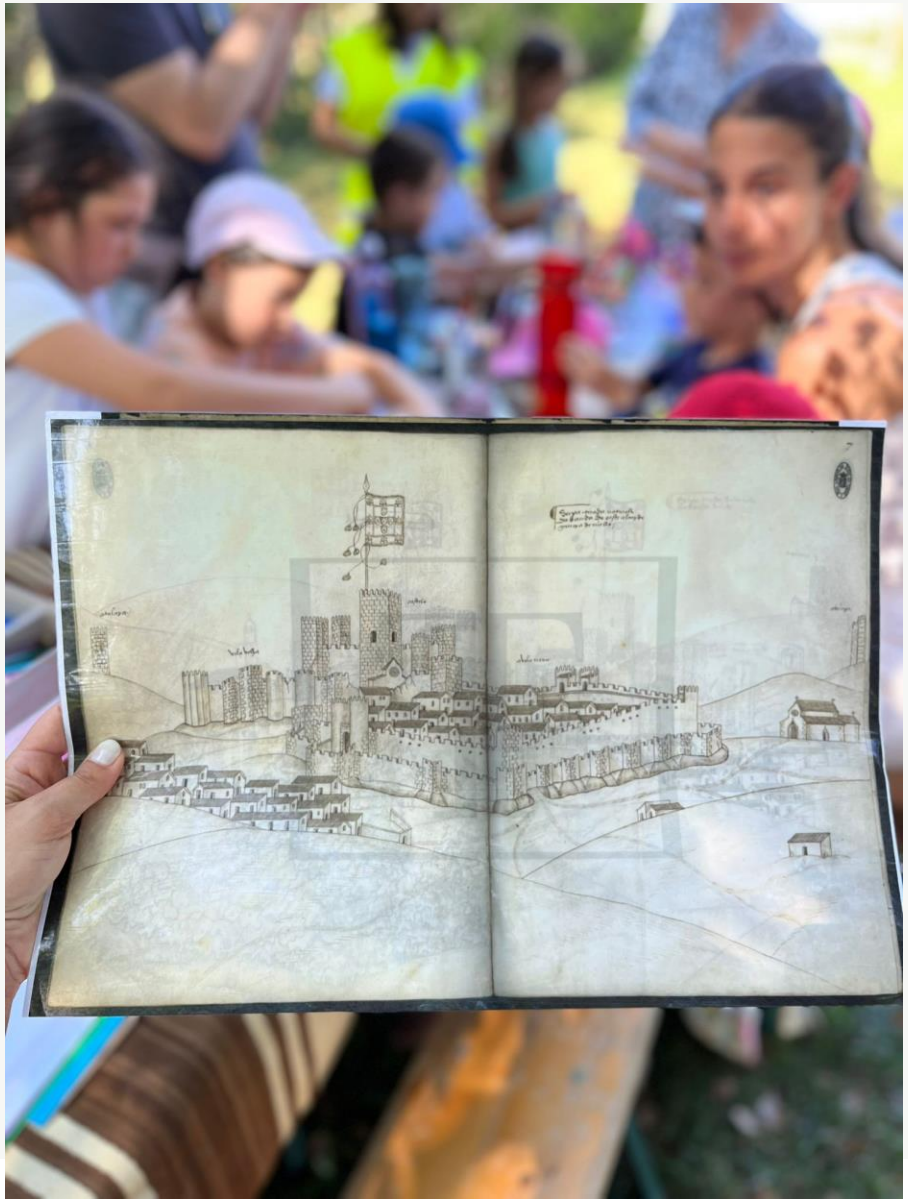

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg
Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Serpa`s Water Heritage

- Local associations engagement
- Local actors participation (schools, cultural assocations, Senior Citizens Academy…)
- Other Heritage Education Projects
- Co-creation in Heritage Projects

New use for the Nora and Aqueduct

- Storytelling
- Guided visits
- Cooperation with private stakeholders
- Co-design with schools
- Cooperation with “Vacation Kids Program”

New use for the Nora and Aqueduct

- Intergenerational actions
- Testing actions: historical reenactment
- Integration of content into other promotional events

Water flow

Water flow

Main ideas:

- Transform heritage into a living resourse (not just the traditional heritage rehabilitation!)
- Participatory processes for urban regeneration (lack of experience in participation)

Other ideas:

- Co-design projects with schools and other local actors
- Integrated cultural events (heritage is not just a scenario!)
- Continuity of the ULG as a permanent community (the A-Nã'ura Community!)

Cultural initiatives to tackle loneliness

The case study of *Újbuda - Budapest*

Fanni Kosztolányi

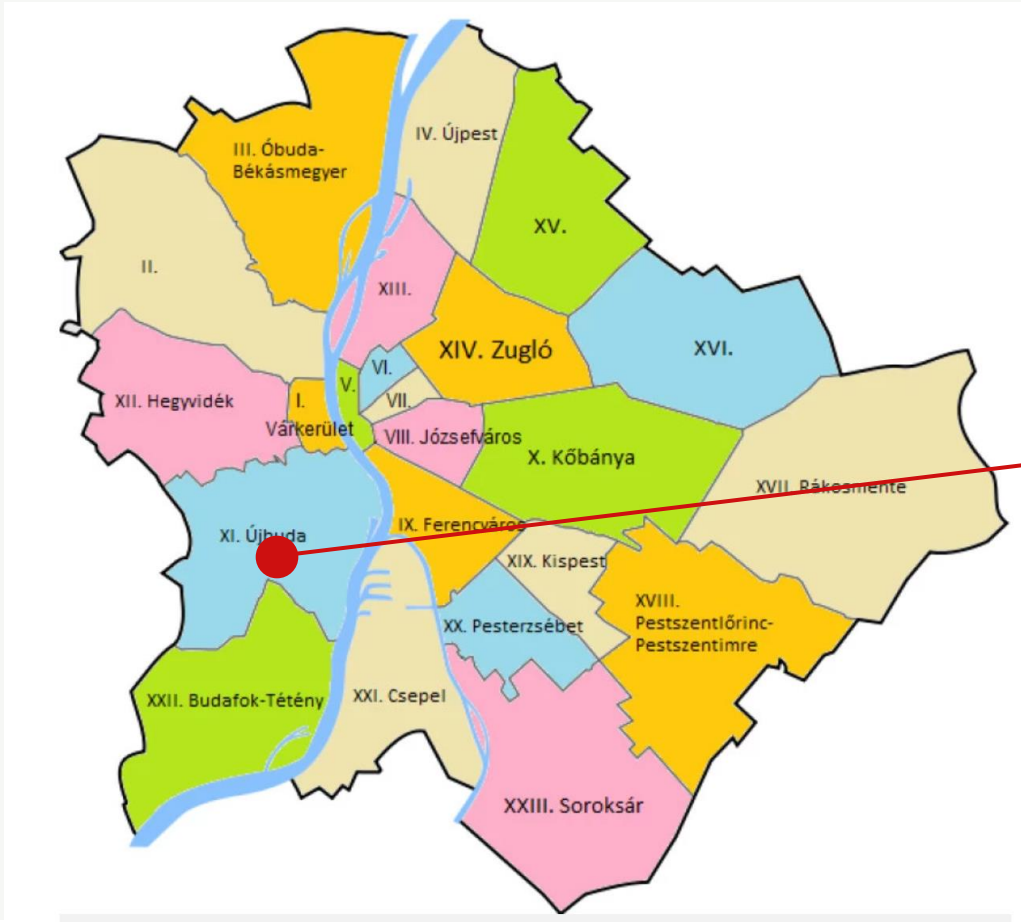
URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg

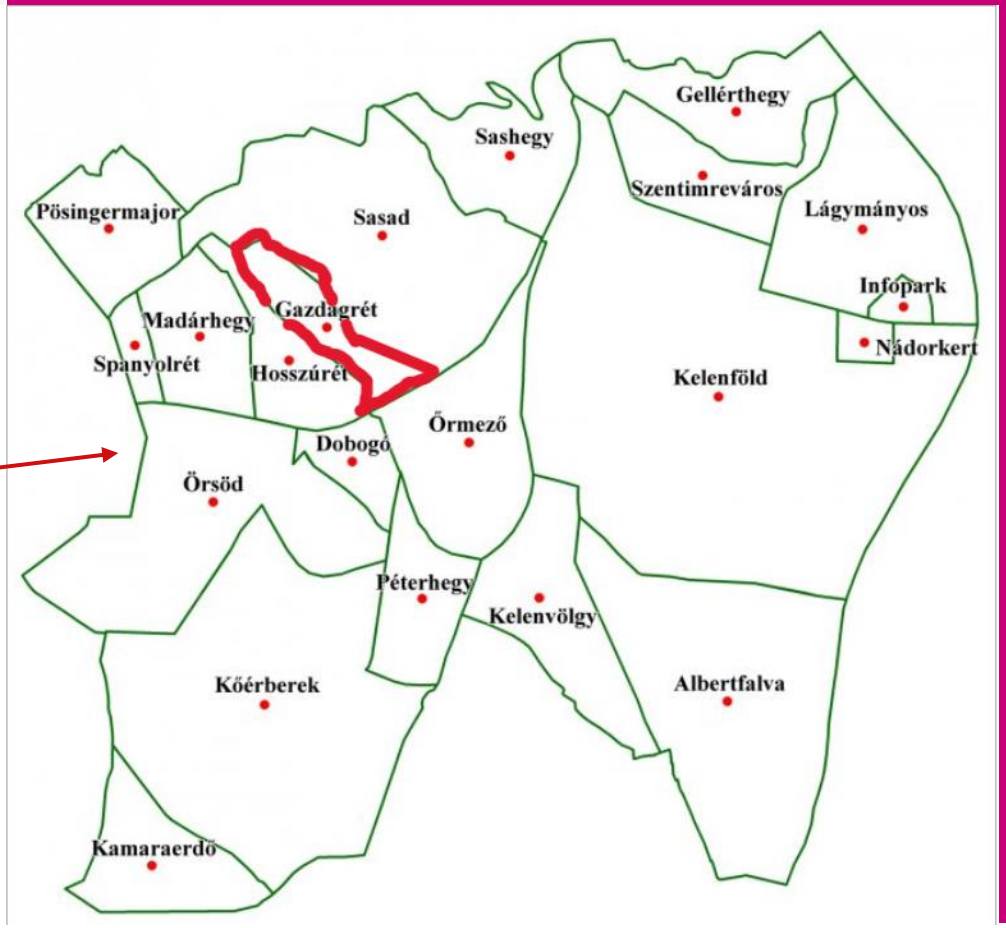
Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Action area

Budapest

Újbuda

Újbuda - Budapest case study

The challenge

- hidden communities
- lack of participation
- weak connections
- Fragmented local networks

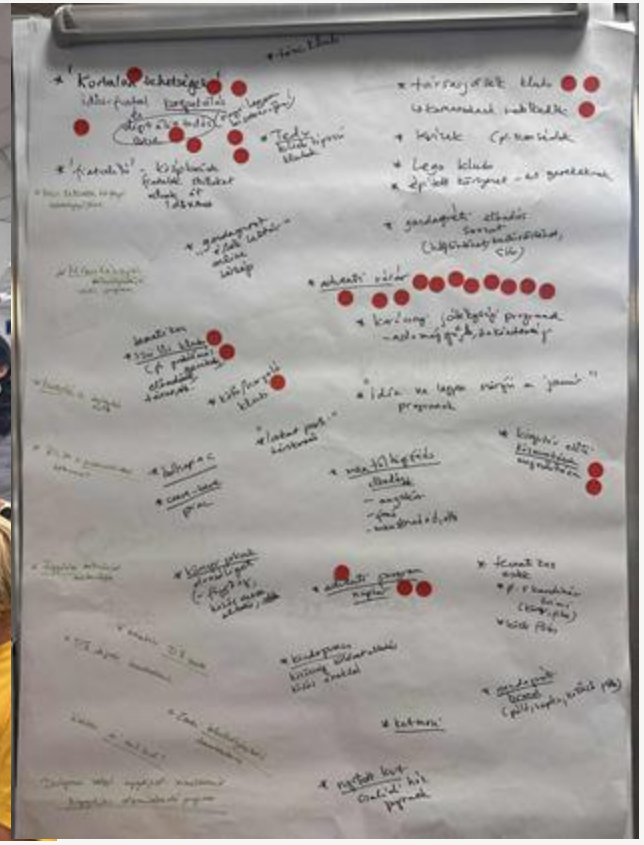
Understanding the neighbourhood

- Stakeholder mapping
- Creation of ULG
- Identifying local assets and hidden communities
- Collecting needs and ideas

40 + ideas

Tematika	akcióterv	Ötlet neve	Részletes kifejtés	$ becslés	Célcsoport	Emberi	Mérhetőség/id
Tudásmegosztás	Kerekasztal klub	Kerekasztal	nyugdíjasok és kamaszok/idősek összehozása egymás jobb megismerésére	0-100K Ft	idősek-kamaszok		
Tudásmegosztás		Korlátlan lehetőségek	idős-fiatal kapcsolatok erősítése a tudás és tapasztalatok megosztása által; kerekasztalos jellegű alkalmak	100K Ft - 500...	idősek-kamaszok		
Karácsony	Saját karácsonyi/adventi vásár	Saját karácsonyi/adventi vásár	bolhapiac, mintára akár saját portékáinkat, készül készített ajándékainkat, kiselőállatkáink a saját termékeinket		MIND		
Klub	kötő/horgoló klub	Közösségi kötés - kötő/horgoló klub	nyugdíjasoknak DE minden érdeklődőnek is (van, aki szívesen tanulni jön, kötögetni a saját készletéből is)	0-100K Ft	idősek		
Klub	Társasjáték klub	Társasjáték klub - vetélkedők	kvíz, társasjáték vetélkedők		kamaszok-felnőttek		
Klub	Tematikus beszélgető klubok	Szülőklub	A könyvtár jará szülők már így is beszélgetnek egymással, amíg a gyermek játszanakközösnek a könyvtárban. Ennek egy szervezettebb formáza lehet kötöttebb előadásokkal, workshopokkal		felnőttek - szülők		
Klub	Tematikus beszélgető klubok	"próbálkozás", speciális igényű gyerekek	Integrálása az iskolai közösségekbe, illetve a szülőknek szakmai segítségnyújtás, előadások, workhopok, kiránduylás		felnőttek - szülők		
Karácsony	Adventi Programnaptár	Adventi Programnaptár	Létrehívni egy "hírdetőt", ahol különböző partnerek jelentkezhetnek akcióikkal az adventi időszakra és "behúzhatnak"ak napokat, időszakokat, amikor ők végzik az		MIND		
Közmunkások	Csoztos a közmunkások felé	Könyvtár előtti közmunkások helyzete	kapcsolat kialakítása, közmunkások megszólítása, leával kínálás, --> érezzék, hogy ez a hely az övék is, így érdekük vigyázni rá mondó				
Tudásmegosztás	Kerekasztal klub	Bevezetés a digitális világba / online tér veszélyei	nyugdíjasok és kamaszok/idősek összehozása az online tér veszélyeire való felkészítés a nyugdíjasok körében, nygyanas TANFOLYAM időkeretek	0-100K Ft	idősek-kamaszok		
Klub	Tematikus beszélgető klubok	TEDx beszélgetések	almárnyregosztás; TEDx beszélgetések		idősek-felnőttek		
Klub	Tematikus beszélgető klubok	Skandináv krimi estek	beszélgetésekkel, vetítésekkel, olvasókörökkel		felnőttek		
Klub	Tematikus beszélgető klubok	Mentálhigiénés/pszichológiai beszélgetések	anyagok: FONO 2025; sikolx; barisermasaki; okos asztalok használata mentalmúzeum; szervezés		felnőttek - szülők		
Klub	Tematikus beszélgető klubok	"Ismerj meg szakmákat" programsorozat	kamaszok számára lehetőség biztosítása (akár az 50 órás önkéntes programhoz kerestül) hogy kiszállításokkal elhelyezkedve minél több szakmába és munkába kaphassanak betekintést		kamaszok - kiszállásokkal		
Klub	Lego Klub		társasokkal, akár vetélkedők csapatokkal		gyermekek-kamaszok		
Klub	Fészekpótló Tánc klub		tánczenék		idősek-felnőttek		
Klub	Főző klub	Közös főzés	ebédfőzésre		MIND		
Klub	Könyvklub	Könyvpiknik - olvasóligat	Felnőtt olvasók bevonása és meglétása, függőlapok kihelyezése, közösségi térrészletkítás		felnőttek		
Klub	Tematikus kvízestek	Tematikus kvízestek			tematól függ		
Idősek megszólítása	Mesenagyi program	Idősek megszólítása	mesenagyi - a könyvtárban már most is fut ilyen program, nagyon népszerű az idősek körében a jelentkezés		idősek-gyermekek		
Idősek megszólítása	Mesenagyi program	Idősek megszólítása	mesenagyi - a könyvtárban már most is fut ilyen program, nagyon népszerű az idősek körében a jelentkezés		idősek-gyermekek		
Idősek megszólítása	Közös kirándulás/közös program	Idősek megszólítása	sportnyomonok, közös kirándulás		idősek		
Idősek megszólítása	Nyugdíjas Részmunkaidő Program	munkavállalói nyugdíjasok és munkaerőt kereső kisvállalkozók összekötése	Kisvállalkozók munkaerőhiányának összekötése a még aktív idős lakókkal, akik szívesen vállalnának részmunkaidős állást		idősek-kisvállalkozók		
?	Egészség		Rezsitől kajnokok ligája		?		
Karácsony	Adventi/karácsonyi programok	Mikulásgyár támogatása	vásárokkal, programokkal (pl. nagyidős sátor) bérlése		MIND		
Karácsony	Közös kinderguncc főzés és osztás a könyvtár előtt		Közösségi szervezésesében, közös ételkés		család - gyermekek		
Karácsony	Karácsonyi/adventi adománygyűjtés	Karácsonyi/adventi adománygyűjtés	közös csomagolás		MIND		
Karácsony	Január programsorozat	"Több ne legyen szörnyű a január" programok	Programsorozat a karácsony utáni időszakra, ami segít, hogy a január évindulás ne legyen olyan elkeserítő		MIND		
Halloween	Közös tökfaragás Halloweenkor	Közös tökfaragás Halloweenkor	Közösségi program, közös tökfaragás, majd a tematások kihelyezése egy közzemi helyszínen fotótbonzolással, szavaz adománygyűjtéssel (pl. tökekből készíthető (pl. főzelék lehet- jajók fyam)	100K Ft - 500...	családok-gyermekek-kamaszok		
Párkeresés	Lakat party	Lakat party	Lehetőség társkeresésre, mindenki kap egy lakatot, vagy egy kulcsot és több beszélgetésen keresztül meg kell keresni azt, amik összetartanak		egyedülálló felnőttek		
Családi házak	Nyílott kert program	Nyílott kert program	Családi házakban, rekreházas elszigetelten élő családok és lakók bevonása ugyanezzel "nyílott kert" programmal. Kerti partik				
Bolhapiac	Tematikus csere-bere piacok	Tematikus csere-bere piacok	workshopok, közös kávázás, közösségi költségmentes/ kreatív akár - RECUP + közösségi költségmentes	100K Ft - 500...	tematól függ		
Értékleltár	Csodagyűjtő értékleltár	Csodagyűjtő értékleltár+térkép	"gazdagnéni "kincsek" összegyűjtése, valamilyen módszerrel: közösségek, ikonikus épületek, helyek, programok, személyek **hungerilumok gazdagrétem**	100K Ft - 500...	MIND		
Program	Archikids programsorozat	Archikids programsorozat	építészeti témájú kézműves foglalkozások és workshopok családoknak (Kortárs Építészeti Központ)		családok - gyermekek - kamaszok		
Program	Kertmozi	Kertmozi	Közösségi kötésgyerekkel kiegészítve akár		tematól függ		
Program	Közös csalamádé készítés				MIND		
Zene	DJ sessziónók	DJ képzés és közbeni fellépések	Közben DJ szettek, ahonia bárki jelentkezhet zenélni. DJ képzés: fiatalonnak	100K Ft - 500...	kamaszok		
Zene	Zenei tehetségkutató kamaszoknak	Zenei tehetségkutató kamaszoknak	ki mit tud? - akár közterületen, "sponsori" jelleggel		kamaszok		
Eszközmegosztás	Eszközmegosztás	Kölcsönözhető függőlgyek	Sasadon és Csodagrétem kihelyezési "kölcsönzők"	100K Ft - 500...			
Pályázat	Lakossági pályázatok	Lakossági pályázatok	Közösségépítő programokhoz/akciókhoz való jelentkezés a lakosság részéről				
Mérce	Csodagrét mérce	Csodagrét mérce	pont, sapka, kitűző	500K Ft - fel...			

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Ecosystem mapping - partnerships

Testing Action - Gazdagrét Celebrates

Small grants, big impact

- Small scale initiatives and grants
- residents, NGOs, communities, small businesses
- mentoring

Participation → ownership → sustainability

Amersfoort - loneliness-focused approach

Dubrovnik - community activation through placemaking

Bielsko-Biała - cooperation with local artist

Mancomunitat l'Horta Nord - mapping and digital coordination tools

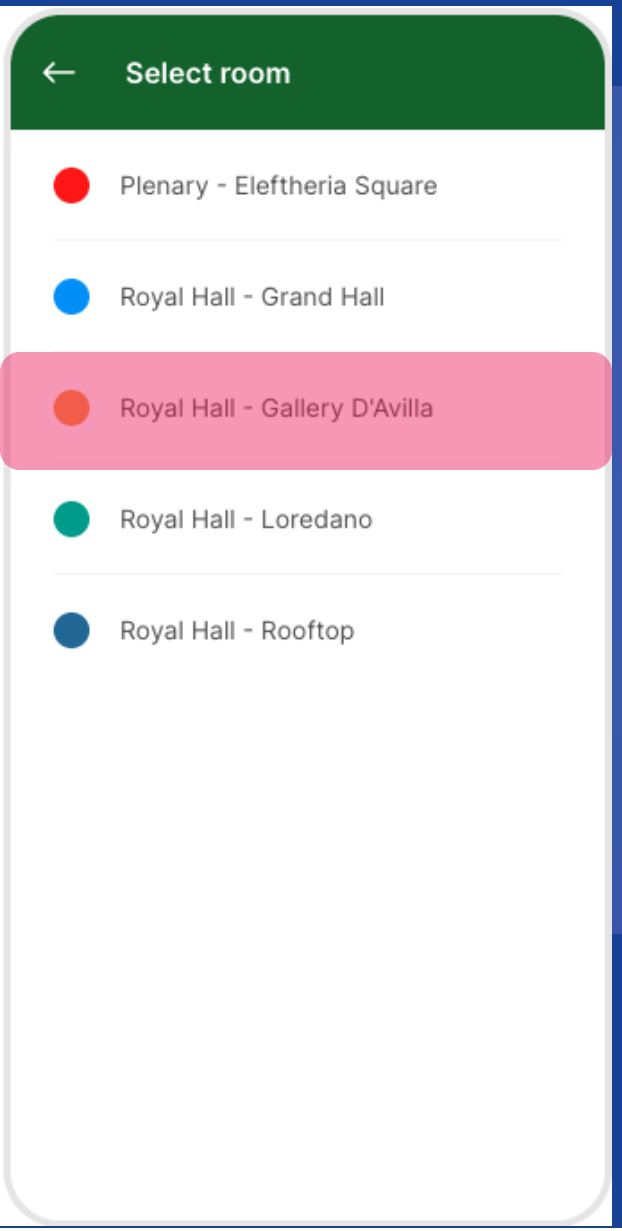

Sandyford Business District - storytelling and community narratives

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT
Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Join at

slido.com
#UCF2026

#URBACTfest

urbact.eu/city-festival-2026

URBACT CITY FESTIVAL
29-30 September 2026 - Nicosia, Cyprus

URBACT

Co-funded by the European Union
Interreg

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality